

Klargörande av bemanningsdirektivets och uthyrningslagen tillämpningsområde

Dom i mål C-441/23 LM ./ Microsoft m.fl.

Webbinarium den 29 september 2024

Karolina Löf, chefsjurist & Einar Humlin, förhandlingschef

Nytt avgörande som tydliggör när uthyrningslagen och därmed 24-månadersregeln gäller

- EU-domstolen meddelade en dom den 24 oktober 2024 som rörde frågan om bemanningsdirektivet är tillämpligt på konsultuppdrag.
- Domen besvarar många frågor som tydliggör att bemanningsdirektivets tillämpningsområde är snävare än vad många kundföretag befarat.
- Uthyrningslagen är Sveriges genomförande av bemanningsdirektivet och lagens tillämpningsområde ska tolkas på samma sätt.
- Kundföretags skyldighet att enligt 24-månadsregeln erbjuda anställning eller ersättning till specialistkonsulter är efter domens klargöranden kraftigt begränsad.

Bakgrunden om det spanska målet

- LM var från 1 augusti 2017 anställd som konsult i konsultföretaget Leadmarket för att utföra marknadsföringstjänster åt Microsoft som inte utfördes av någon av Microsofts anställda.
- Under tiden LM var gravid sa Microsoft upp tjänsteavtalet med Leadmarket per den 30 september 2020 på grund av budgetskäl.
- LM var från den 22 september 2020 sjukskriven, sen föräldraledig och tog ut semester och blev sedan den 27 september 2021 uppsagd innan hon hann återgå i arbete.
- LM väckte talan vid spanska Arbetsdomstolen och yrkade att uppsägningen vara rättsstridig och att även Microsoft skulle vara ansvarig eftersom hon varit uthyrd till Microsoft.
- Spanska Arbetsdomstolen ansåg inte att LM varit uthyrd till Microsoft eftersom konsultföretaget hon var anställd i organiserade LM:s arbetstid och arbetsschema, betalade ut hennes lön till henne, gav henne utbildning, beviljade hennes ledigheter och handlade hennes moderskapsledighet.

Spanska domstolens beskrivning av omständigheterna

1. Det ankom på Microsoft att kontrollera och leda arbetstagarens dagliga arbete.
 - a. Microsoft hade försett henne med den dator med vilken hon från hemmet tillhandahöll kundservice på distans till kunder som köpt vissa Microsoftprodukter.
 - b. Hon hade regelbundet kontakt med ansvariga på Microsoft.
 - c. En gång i veckan begav hon sig till Microsofts huvudkontor, och hon hade därför ett passerkort.
2. Konsultföretaget bibehöll viss ledning och kontroll.
 - a. VDn i konsultföretaget mottog varje månad en rapport om arbetstagarens verksamhet,
 - b. godkände hennes semester, och
 - c. fastställde hennes arbetstider

Spanska domstolens frågor till EU-domstolen

Om bemanningsdirektivet är tillämpligt på företag som ställer arbetstagare till förfogande utan att i nationell rätt vara erkända som bemanningsföretag,

- a) ska arbetstagaren i en sådan situation som LMs anses vara **en arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag**, i den mening som avses i artikel 3.1 c i direktiv?
- b) ska konsultföretaget [Leadmarket] anses vara ett **bemanningsföretag**, i den mening som avses i artikel 3.1 b i samma direktiv?
- c) Ska [Microsoft] anses vara ett **kundföretag**, i den mening som avses i artikel 3.1 d i samma direktiv?

Direktivets tillämpningsområde

Detta direktiv är tillämpligt på **arbetstagare** som har ett anställningskontrakt eller anställningsförhållande med ett **bemanningsföretag** och som hyrs ut till **kundföretag** för att temporärt arbeta under deras **kontroll och ledning**.

Definitioner:

- a) **bemanningsföretag**: varje fysisk eller juridisk person som i enlighet med nationell lagstiftning ingår anställningskontrakt eller inleder anställningsförhållanden med arbetstagare i **syfte att** hyra ut dessa till kundföretag för tillfälligt arbete i dessa företag under deras kontroll och ledning,
- c) **arbetstagare som hyrs ut av ett bemanningsföretag**: en arbetstagare som har ett anställningskontrakt med eller anställningsförhållande hos ett bemanningsföretag, i syfte att hyras ut till ett kundföretag för att tillfälligt arbeta under dess kontroll och ledning,
- d) **kundföretag**: varje fysisk eller juridisk person för vilken och **under vars kontroll och ledning** arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag tillfälligt arbetar.

Bemanningsföretag enligt direktivet

- Företagets **verksamhet** – oavsett om det är dess huvudsakliga eller inte – ska bestå i att **ingå anställningsavtal med arbetstagare i syfte att tillfälligt hyra ut dessa till kundföretag för arbete i dessa företag under deras kontroll och ledning.**
- **Inget krav på att ett visst antal eller en viss procentandel arbetstagare i företaget måste hyras ut för att anses vara ett bemanningsföretag.**
- Det **räcker** emellertid **inte**, för att kvalificeras som ett bemanningsföretag, **att ett företag ställer den ene eller andra av sina arbetstagare, eller emellanåt en del av sina arbetstagare, till ett annat företags förfogande.** Sådana situationer motsvarar istället ett företags tillhandahållande av tjänster till ett annat företag och är inte att anse som uthyrning av arbetskraft.
- EU-domstolen uttalade att det inte var visat att konsultföretaget Leadmarket var ett bemanningsföretag enligt direktivet, det vill säga ett företag vars verksamhet består i att hyra ut arbetstagare till kundföretag och ingå anställningsavtal med arbetstagare i syfte att tillfälligt hyra ut dem till kundföretag.

”arbetstagare som hyrs ut av ett bemanningsföretag”

- Utmärkande är att **bemanningsföretaget**, i samband med uthyrning av en arbetstagare, behåller ett anställningsförhållande med arbetstagaren, men **överför den kontroll och den ledning** som i princip ankommer på alla arbetsgivare **till kundföretaget**, vilket **skapar en ny underordnad ställning** mellan den uthyrda arbetstagaren och kundföretaget.
- Bedömningen av huruvida **en arbetstagare som hyrs ut av ett bemanningsföretag** har en sådan **underordnad ställning i förhållande till kundföretaget**, och av graden av underordnande, ska göras i varje enskilt fall med beaktande av samtliga omständigheter som kännetecknar förhållandet mellan parterna.
- att bemanningsföretaget erhåller en månatlig verksamhetsrapport från den arbetstagare som hyrs ut till kundföretaget är en omständighet som i förekommande fall kan beaktas, beroende på det specifika syftet med denna rapport, i förhållandet mellan bemanningsföretaget och arbetstagaren.

Kundföretag enligt direktivet

- För att vara ett kundföretag enligt direktivet ska företaget under uppdraget ha befogenhet att leda och kontrollera arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag.
- Kundföretaget kan således **ålägga arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag**
 - att iaktta **interna regler och arbetsmetoder**,
 - övervaka och kontrollera **det sätt** på vilket arbetstagaren utför sina arbetsuppgifter.
- Det **räcker inte för att uppfylla kriterierna för ett kundföretag enligt direktivet** att företaget
 - har befogenhet att **styra och kontrollera** de inhyrda arbetstagarna
 - kontrollerar det arbete **som har utförts** eller
 - **endast ger allmänna instruktioner** till dessa arbetstagare

Bemanning enligt direktivet

- Bemanning avser den situation där en arbetstagare hyrs ut till ett kundföretag av
 - ett företag **vars verksamhet består i** att ingå anställningsavtal med arbetstagare **i syfte** att hyra ut dem till ett kundföretag under dess kontroll och ledning för en viss tid,
 - om arbetstagaren står under kundföretagets kontroll och ledning genom att detta företag dels **ålägger**
 - arbetstagaren att **utföra de tjänster som ska utföras**,
 - **hur arbetet utförs** och
 - iakttagandet av företagets instruktioner och interna regler, dels
 - **övervakar och kontrollerar det sätt samma arbetstagare utför sina arbetsuppgifter.**

Traditionella konsultbolag som anställer konsulter i syfte att utföra blandade tjänsteleveranser är **inte** bemanningsföretag

Specialistkonsulter kan inte anses omfattas av lagen om inte kundföretaget har kompetens och resurser för att bestämma, övervaka och kontrollera **hur** arbetet utförs

Hur ska konsultföretag agera i förhållande till sina kundföretag?

- Ett kundföretag kan inte på grundval av det enskilda uppdraget bedöma om uthyrningslagen är tillämplig, utan måste beakta om leverantören är ett bemanningsföretag med uthyrningsverksamhet enligt direktivet.
- För att uthyrningslagen ska vara tillämplig på det enskilda uppdraget måste kundföretaget ha kompetens och resurser för att kunna bestämma, övervaka och kontrollera **hur** konsulten utför arbetet.
- Anställningserbjudanden som ges till konsulter som inte omfattas av lagen får inte verkan enligt lagen.
- TechSveriges rådgivning kvarstår men vi kommer att se över rådgivningsmaterialet och de särskilda bestämmelserna till standardavtalen och uppdatera dessa.

Tack!

